

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA ANTICORUPȚIE

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 198, MD-2004, Tel.: (373) 22 257 401

www.procuratura.md/anticoruptie e-mail: proc-ant@procuratura.md

18 februarie 2025 nr. 1383-1391

Domnului Igor Grosu
Președinte al Parlamentului

Doamnei Veronica Roșca
Președintele Comisiei juridice, numiri
și imunități

Doamnei Veronica Mihailov-Moraru
Ministru Justiției

Domnului Dumitru Obadă
Președinte al Consiliului Superior al
Procurorilor

Domnului Ion Munteanu
Procuror General

His Excellency Jānis Mažeiks
Delegația Uniunii Europene în
Republica Moldova

Rețeaua Anticorupție pentru Europa
de Est și Asia Centrală (ACN) a
Organizației pentru Cooperare și
Dezvoltare Economică (OECD)

Grupul de State împotriva Corupției
(GRECO)

Domnului Andrew de Castro
Consilier principal, Diviziunea
Guvernanță și Anticorupție
Fondul Monetar Internațional

OPINIA
asupra Proiectului de lege cu
privire la Procuratura Anticorupție
și Combaterea Crimei Organizate

Procuratura Anticorupție a studiat Proiectul de lege cu privire la Procuratura Anticorupție și Combaterea Crimei Organizate (PACCO), inițiativă legislativă înregistrată la 12 februarie 2025 de către 29 deputați al Parlamentului Republicii Moldova cu numărul unic 40, ca rezultat formulând următoarele obiecții și argumente.

A. Prevederi constituționale, legale și internaționale relevante

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor

persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 124

Procuratura

(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

Articolul 125

Procurorul

(3) Numirea, transferarea, promovarea și demiterea procurorilor ierarhic inferiori se efectuează de către Procurorul General, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.

Articolul 125¹

Consiliul Superior al Procurorilor

(1) Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor.

Articolul 140¹

Aderarea la tratatele constitutive și la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene

(1) Aderarea Republicii Moldova la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, precum și la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, se stabilește de Parlament prin lege organică.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte acte juridice cu caracter obligatoriu ale Uniunii Europene au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

Prevederi relevante din Legea nr 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură:

Articolul 1

Procuratura

Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.

Articolul 3

Principiile de organizare și de activitate a Procuraturii și a procurorului

(3) Procuratura este independentă de puterile legislativă, executivă și judecătorească, de orice partid politic sau organizație social-politică, precum și de oricare alte instituții, organizații sau persoane. Imixtiunea în activitatea Procuraturii este interzisă. Procuratura cooperează cu alte autorități pentru realizarea funcțiilor prevăzute de prezenta lege.

(4) Procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

(5) Independența procesuală a procurorului este asigurată prin garanții care exclud orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului legată de exercitarea atribuțiilor sale.

Articolul 19

Selecția candidaților la funcția de procuror și cariera procurorilor

(1) Selecția candidaților la funcția de procuror și cariera procurorilor se fac prin concurs, având drept scop asigurarea unui proces de selecție obiectiv, imparțial și transparent, care să garanteze alegerea celor mai buni candidați pentru funcția respectivă.

(2) Cariera procurorului presupune promovarea într-o funcție superioară de procuror în Procuratura Generală sau procuror în procuratura specializată, numirea în funcția de procuror-șef și adjunct al procurorului-șef, precum și transferul procurorului într-o funcție de același nivel sau de nivel inferior.

Articolul 54

Transferul, promovarea, delegarea și detașarea

(1) Transferul procurorului într-o funcție de același nivel sau nivel inferior, cu excepția funcției de procuror-șef și adjunct al procurorului-șef, se realizează prin concurs. Procedura concursului pentru transfer se stabilește printr-un regulament aprobat de către Consiliul Superior al Procurorilor.

(1¹) Promovarea procurorului se face prin concurs, în condițiile prevăzute de prezenta lege.

Articolul 58

Eliberarea din funcție

(1) Procurorul, procurorul-șef și adjunctul Procurorului General sînt eliberați din funcție în cazul:
b) refuzului de a fi transferat la o altă procuratură sau subdiviziune a procuraturii, dacă procuratura sau subdiviziunea procuraturii în care a activat se lichidează sau se reorganizează;

Prevederi internaționale:

Avizul nr. 13 (2018) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind independența, responsabilitatea și etica procurorilor

Articolul 31

Independența externă și independența internă

Procurorii trebuie să fie independenți în ceea ce privește statutul și comportamentul lor:

- ei trebuie să se bucure de independență externă, adică fără intervenție nejustificată sau ilegală a altor autorități publice sau neguvernamentale (de exemplu, partidele politice);
- ei trebuie să se bucure de independență internă și trebuie să-și poată exercita liber sarcinile și să decidă, chiar dacă modalitățile de acțiune variază de la un sistem juridic la altul, în funcție de relația cu ierarhia.

Recomandarea III

Statutul, independența, recrutarea și cariera procurorilor trebuie, în același mod ca pentru judecători, să fie clar stabilite prin lege și să fie reglementate de criterii transparente și obiective. Statele membre trebuie să garanteze un statut pentru procurori care să le asigure [acestora] independența internă și externă, de preferință prin prevederi la cel mai înalt nivel juridic și punerea în aplicare a acestora de către un organism independent, cum ar fi un consiliu al procurorilor, în special pentru numiri, carieră și disciplină.

Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori

Articolul 3

Statutul procurorilor și garanțiile care le permit să-și exercite funcțiile

3.1 Independența procurorilor

(33.) Independența procurorilor, care este esențială pentru statul de drept, trebuie să fie garantată prin lege la cel mai înalt nivel posibil, într-o manieră similară cu cea a judecătorilor. În țările în care Ministerul Public este independent de Guvern, Statul trebuie să ia măsuri efective pentru a se asigura că natura și întinderea independenței parchetelor se stabilesc prin lege. În țările în care Ministerul Public depinde de sau este subordonat Guvernului, ori se bucură de un alt statut decât cel descris mai sus, Statul trebuie să se asigure că natura și întinderea puterilor Guvernului cu privire la parchete sunt, de asemenea, specificate prin lege și că Guvernul își exercită atribuțiile în mod transparent și în conformitate cu tratatele internaționale, legislația națională și principiile generale de drept.

(34.) Curtea Europeană a Drepturilor Omului (denumită în continuare "Curtea") a considerat că este necesar să se amintească faptul că „într-o societate democratică, atât instanțele cât și autoritățile responsabile de investigații trebuie să rămână libere de presiunea politică”. Prin urmare, procurorii ar trebui să ia decizii în mod independent și, în timp ce cooperează cu alte instituții, ar trebui să-și îndeplinească sarcinile în afara oricăror presiuni externe sau imixțiuni din partea executivului sau legislativului, în conformitate cu principiile de separație a puterilor și responsabilității. Curtea s-a referit și la problema independenței procurorilor în contextul „măsurilor de siguranță generale, cum ar fi garanțiile pentru a asigura independența funcțională a procurorilor față de superiori și controlul judiciar al acțiunilor parchetelor”.

(35.) Independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză.

(36.) Statele trebuie să se asigure că procurorii sunt capabili să își îndeplinească îndatoririle fără intimidare, impedimente, hărțuire, ingerințe și că nu sunt supuși în mod injust unui sistem de răspundere civilă, penală sau de altă natură.

(37.) Procurorii ar trebui să poată, în orice caz și fără nicio obstrucționare, să urmărească penal funcționarii publici care au comis infracțiuni, în mod special infracțiuni de corupție, de abuz de putere și cazuri de încălcarea gravă a drepturilor omului.

(38.) Procurorii trebuie să fie independenți nu numai față de executiv și legislativ, dar și față de alți actori și instituții, mai ales față de cele din domeniile economie, finanțe și mass-media.

(39.) Procurorii sunt independenți în colaborarea cu forțele de ordine, instanțele judecătorești și alte organisme.

B. Legea propusă prezintă un pericol pentru securitatea națională pentru că va duce la creșterea criminalității, inclusiv corupția la nivel înalt și crima organizată

Proiectul de lege privind lichidarea procuraturilor specializate și crearea unei noi procuraturi specializate, prezintă un pericol eminent și real la securitatea națională.

În condițiile în care acest proiect de lege va intra în vigoare, investigațiile în toate dosarele avute în gestiune de procuraturile specializate actuale, vor fi puse pe „pauză” pe o perioadă nedeterminată, precum și nu vor începe noi investigații ce țin de corupția la nivel înalt la momentul actual, precum și crima organizată.

Fuziunea procuraturilor specializate nu poate fi realizată în zile, săptămâni sau luni, reieșind din complexitatea procesului, ci va fi realizată în ani.

Aceste concluzii derivă chiar din procesul de fortificare și capacitate a Procuraturii Anticorupție, care are loc din anul 2016, crearea instanțelor anticorupție, precum și desfășurarea vetting-ului.

Punerea pe „pauză” a investigațiilor privind corupția la nivel înalt și crima organizată pe o perioadă nedeterminată și/sau repartizarea dosarelor de rezonanță către alți procurori constituie premise neîndoielnice de creștere a corupției și crimei organizate, mai ales a corupției actuale săvârșite la nivel înalt.

Sunt iluzorii argumentele că fuziunea procuraturilor specializate va crește eficiența în investigarea corupției electorale, în condițiile în care, crearea noii procuraturi specializate va avea loc exact în anul și în perioada electorală, mai ales că noua instituție anticorupție și crimă organizată nu va avea competențe legale la astfel de infracțiuni (cumpărarea de voturi, prevăzute la art. 181¹ Cod penal și în continuare date în competența Centrului Național Anticorupție).

Mai mult ca atât, acesta este un precedent extrem de periculos, când este lichidată o instituție ce are în competență să investigheze corupția și abuzurile acelor care îi decid existența.

Accentuăm, că competența limitată a Procuraturii Anticorupție, nu oferă dreptul, ci obligă demararea investigațiilor, inclusiv în privința actorilor politici.

Acest precedent este periculos și prin faptul, că va transmite un mesaj descurajant instituției noi create de a se abține în a investiga subiecții de rang înalt (deputați și alții). Or, procurorii noii procuraturii specializată vor fi conștienți de faptul, că dacă investighează

subiecți cu drept de a decide soarta instituției și cariera profesională, pot avea exact aceleași consecințe pe care le vor suporta procurorii Procuraturii Anticorupție și însăși instituția Procuraturii Anticorupție.

Acest precedent este un mesaj foarte clar, că Procuratura Anticorupție poate investiga orice, dar, în nici un caz acțiunile subiecților de rang înalt ce sunt la guvernare.

1) Dosarele Procuraturii Anticorupție vor fi afectate și vor beneficia toți cei implicați în acte de corupție la nivel înalt

Persoanele care vor beneficia cel mai mult ca urmare a acestor modificări legislative sunt cei deja acuzați sau investigați pentru acte de corupție și crimă organizată, inclusiv persoane deja învinuite și acuzate de infracțiuni de corupție la nivel înalt, trădare de patrie, trafic de droguri și de ființe umane și altele. La fel, vor beneficia și cei care în prezent abuzează de pozițiile lor de putere pentru a sustrage din fonduri publice și fonduri europene, pentru a se îmbogăți în detrimentul statului și a cetățenilor.

La moment, Procuratura Anticorupție are în gestiune dosare penale pe infracțiunile de finanțare ilegală a partidelor politice și acceptare a finanțării din partea unui grup criminal organizat și fiind suficient de probabil faptul că aceste infracțiuni vor continua și în acest an electoral important.

Procuratura Anticorupție investighează mai multe fapte de corupție date în competența sa, inclusiv scheme ce țin de corupția în vamă, precum și care implică și alte organe de forță, dosare pe achiziții publice truate, pe delapidare de fonduri europene, etc.

Lichidarea și comasarea procuraturilor specializate, are, în mod cert, un efect previzibil, adică pentru o perioadă nedeterminată de timp sute de dosare vor fi lăsate în nelucrare sau vor stagna.

Aceste efecte vor avea un impact mai negativ asupra investigării criminalității chiar și, prin comparație, decât cele ale modificărilor intrate în vigoare la 01 aprilie 2024 vizând ”decuplarea” Procuraturii Anticorupție de Centrul Național Anticorupție.

Până la 31 martie 2024, Procuratura Anticorupție și Centrul Național Anticorupție au avut sarcina să repartizeze dosare conform competenței, ceea ce a redus enorm productivitatea ambelor instituții deoarece procurorii și ofițerii au fost nevoiți să studieze de la început anumite cazuri noi care le-au fost repartizate.

La 02 aprilie 2024, Procuratura Anticorupție a atenționat: „*Conform modificărilor legislative, începând cu 1 aprilie 2024, Procuratura Anticorupție a rămas total descoperită cu privire la asigurarea operativă pe dosarele de competența Procuraturii Anticorupție. Adică, pentru infracțiuni de corupție la cel mai înalt nivel (comise de subiecți speciali cum ar fi miniștri, deputați, judecători, procurori), instituția noastră nu are resursele umane și materiale să asigure urmărirea vizuală, interceptări, transmiterea banilor sub control și alte măsuri speciale de investigație.*” Dosarele de competența Procuraturii Anticorupție includeau și dosarele complexe pe finanțare ilegală a partidelor politice.

În iunie 2024 - cu doar 4 luni înainte de alegerile prezidențiale și al referendumului - Comisia Vetting a inițiat procesul de verificare a procurorilor anticorupție, care a dus la 10 demisii și din nou au rămas sute de cauze penale, la diferite faze procesuale, care au fost

redistribuite altor procurori care au avut sarcina suplimentară de a studia aceste dosare pentru a aprecia corect strategia de investigare sau reprezentare a acuzării de stat.

Acest rezultat a fost pe deplin previzibil, fiind atrasă atenția publică la acest pericol atât de către Procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție cât și Procurorul General în multiple discursuri publice.

Ca rezultat, Procuratura Anticorupție a intrat în perioada electorală cu 10 procurori mai puțini față de 2023 (doar 37 din cele 59 funcții de procurori), responsabili pentru investigarea și reprezentarea acuzării în sute de cauze penale complexe și voluminoase. Procuratura Anticorupție a făcut față provocărilor în limita constrângerilor de resurse, autorizând sute de percheziții, aplicând sau solicitând aplicarea măsurilor preventivă, inclusiv arestarea, a zeci de persoane în dosarele cu privire la finanțarea ilegală a partidelor politice.

Aprobarea legii cu privire la lichidarea Procuraturii Anticorupție, schimbarea din nou a procurorilor responsabili pe aceste dosare complexe și sensibile, în special în apropierea alegerilor parlamentare, reprezintă un risc pentru securitatea națională, nu numai riscul de a compromite viitoarele alegeri și democrația în Republica Moldova, ci și în ceea ce privește corupția la nivel înalt și crima organizată în desfășurare.

2) *Procuratură specializată pe corupția de nivel înalt necesită alocarea resurselor suficiente pentru investigarea acestei categorii de infracțiuni*

Problema fundamentală în Republica Moldova este, că statul nu dedică suficiente resurse pentru lupta împotriva corupției anume *la nivel înalt*. Corupția la nivel înalt aduce foarte mulți bani pentru un număr mic de persoane - scheme în cadrul autorităților responsabile de aplicarea legii, inclusiv trafic de țigări și droguri, scheme infracționale în autoritățile publice centrale de specialitate sau locale, ce vizează delapidarea fondurilor din bugetul de stat sau fondurilor străine (inclusiv europene).

Din acest motiv, ani la rând, Procuratura Anticorupție și Centrului Național Anticorupție au luptat, în mare parte, doar cu corupția mică. Volumul mare de lucru în documentarea sutelor de infracțiuni de corupție comise la nivel mic (polițiști cu mită de 50 Euro, etc.), permiteau acestor două instituții să își justifice existența cu sute de dosare pe corupția mică, dar fără o luptă eficientă împotriva celor mai mari infractori corupți.

Lipsa de atârnare serioasă față de corupția la nivel înalt a dus la crearea oligarhilor în Republica Moldova, unii dintre care astăzi sunt condamnați definitiv la 15 ani de închisoare iar alții trimiși în judecată pentru sustrageri de zeci de milioane de euro de la stat și cetățeni (de către Procuratura Anticorupție).

Lipsa de voință politică de a combate corupția *la nivel înalt* poate fi demonstrată inclusiv prin următoarele:

- În iulie 2016, Parlamentul a aprobat [Legea nr. 159 cu privire la procuraturile specializate](#), care, în art. 11 alin. (3), a obligat „Guvernul va asigura sedii pentru Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.” La 22 august 2023, Parlamentul

a aprobat [Legea nr. 245 pentru modificarea unor acte normative](#), prin care au fost decuplate Procuratura Anticorupție și Centrul Național Anticorupție, care prevedea „*Guvernul, în comun cu Procuratura Generală, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va întreprinde toate măsurile necesare în vederea dotării și capacitării Procuraturii Anticorupție în scopul asigurării funcționalității eficiente a acesteia.*” Această obligație legislativă nu a fost îndeplinită până în prezent.

- Noile state de personal din Procuratura Anticorupție aprobate de Parlament, Consiliul Superior al Procurorilor și Procurorul General în 2024 nu pot fi suplinite pentru că Ministerul Finanțelor a refuzat să aloce un buget să acopere salariile pentru aceste funcții pentru anul 2025.
- Legea din 2016 prevedea un buget separat, administrat de către procurorul-șef al procuraturii anticorupție în art. 2 alin. (3). Această prevedere nu este îndeplinită până ziua de azi pentru că Procuratura Anticorupție nu are un contabil sau o secție de finanțe și contabilitate sau secție de achiziții publice, din motiv că nu există un buget aprobat pentru aceste funcții și nici spațiu suficient pentru aceste noi secții.
- Statul a alocat un buget anual Centrului Național Anticorupție de [175,0 milioane lei \(pentru anul 2023\)](#), comparativ cu bugetul Procuraturii Anticorupție anual de [40,3 milioane lei](#) – de 4 ori mai mic decât bugetul CNA. Centrul Național Anticorupție (responsabil de prevenirea și combaterea corupției la *nivel mic și mediu*) are alocate 359 funcții comparativ cu Procuratura Anticorupție, care are aprobate 193 funcții (dintre care doar aproximativ 100 sunt ocupate la moment). Acest buget alocat pentru Procuratura Anticorupție reprezintă o investiție de *16 lei pe an* de către fiecare cetățean moldovean (conform recensământul din 2024).
- În ultimii 2 ani, statul a majorat repetat salariile ofițerilor CNA și SIS (care nu au competența de a investiga corupția la nivel înalt – deputați, miniștri, judecători, etc.), fără o majorare corespunzătoare în Procuratură, la situația în care unii ofițeri CNA de execuție primesc un salariu mai mare decât Procurorul-șef Anticorupție, nemaivorbind de procurori de execuție.

Lipsa de resurse dedicate pentru lupta împotriva corupției de nivel înalt a fost constatată și de organizații internaționale, cum ar fi ale Grupului de State împotriva Corupției (GRECO). În [raportul său din martie 2024](#), GRECO a constatat:

Procuratura Anticorupție s-a confruntat cronic cu o lipsă de resurse umane care au fost suplinite prin delegare temporară regulată de la alte procuraturii și detașare de la CNA, nu în ultimul rând pentru că nu poate dispune de propriul buget (care este gestionat de facto de Procuratura Generală) și nu își poate îndeplini propriile necesități într-o manieră suficient de independentă.

La rândul său, acest lucru a afectat negativ eficacitatea anchetei și urmării penale a corupției la nivel înalt (resursele și eforturile Procuraturii Anticorupție au fost direcționate către urmărirea penală a corupției la nivel mic și mediu până recent),

independența Procuraturii Anticorupție, cooperarea cu alte autorități, precum și transparența și responsabilitatea față de public.

Din aceste motive, GRECO a recomandat: **Procuratura Anticorupție să fie dotată cu resursele umane, financiare și tehnice adecvate, precum și cu autonomia necesară pentru efectuarea efectivă a cercetării și urmării penale a infracțiunilor care implică persoane cu funcții executive de vârf și informarea periodică a publicului cu privire la desfășurarea activității sale.**

Cu privire la Procuratura Anticorupție, în [raportul său din 30 octombrie 2024](#), Comisia Europeană, a atenționat Republica Moldova să pună în aplicare recomandările GRECO: „*trebuie găsită o soluție adecvată în ceea ce privește sediul, pentru a găzdui personalul suplimentar care urmează să fie angajat. După cum a recomandat GRECO, Moldova ar trebui să continue să aloce resurse adecvate, inclusiv echipamente și structuri, către Procuratura Anticorupție pentru a-și construi capacitatea operațională deplină.*”

Nici un an nu a trecut de când Procuratura Anticorupție a fost debarasată de obligația de a conduce urmărirea penală pe dosarele Centrului Național Anticorupție, dosare care implică acte de corupție la nivel mic și mediu (din aprilie 2024). Dar în acest timp, contrar legilor votate de Parlament și contrar recomandărilor și condiționalităților organizațiilor internaționale, Procuratura Anticorupție nu a fost asigurată cu buget, resurse, echipamente și oameni suficienți.

Necâtând la aceste lipse de resurse, Procuratura Anticorupție a reușit să obțină rezultate semnificative în anul 2024 (confiscări de 6 ori mai mari comparativ cu anul precedent, o sumă dublă de bugetul alocat Procuraturii Anticorupție pentru anul 2024) cu doar 37 procurori, doar 20 ofițeri, fără clădire, fără buget pentru tehnică specială și alte resurse necesare. Este prematur de a declara că această instituție, doar recent fortificată prin lege în anul 2024, a eșuat în misiunea sa. Dacă ar fi depășite impedimentele ce țin de competența executivului, Procuratura Anticorupție, cu o echipă de 54 procurori, 70 ofițeri și un aparat funcțional, ar putea da rezultate mai rapide și mai concrete în 2025.

O procuratură specializată cu competența de a investiga doar corupția la nivel înalt este necesară dacă ne dorim schimbări adevărate în societate cu privire la impactul corupției de nivel înalt asupra bunăstarea cetățenilor și parcursul european al țării.

O Procuratură Anticorupție separată și independentă, asigurată cu resurse bugetare adecvate și cu state suficiente de personal poate livra rezultate serioase în lupta cu corupția la nivel înalt, fapt care va asigura parcurgerea eficientă și sigură a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

De altă parte, o procuratură abilitată cu investigarea unei diversități de infracțiuni care, de facto nu au legătură între ele, nu va face față procesului de investigare a criminalității și va eșua în mod evident, în special și din considerentul că statul nu va reuși să asigure funcționalitatea acesteia în termeni rezonabili, fapt deja demonstrat practic, or statul a eșuat să asigure capacitatea Procuraturii Anticorupție timp de un an și jumătate.

Mai mult, proiectul nu conține o justificare a pretensei eficiențe a noii procuraturi în partea ce ține de investigarea concomitentă a corupției și a unor infracțiuni specifice cum ar fi traficul de ființe umane, comercializarea drogurilor, evaziunea fiscală etc, or în logica

autorilor proiectului aceste infracțiuni ar fi săvârșite la moment cu participarea persoanelor publice sau cu funcție de demnitate publică.

3) *O singură procuratură specializată ridică riscul de corupție și abuz în cadrul acestei procuraturi*

Nu în ultimul rând, o singură procuratură specializată ridică riscul de corupție și abuz în cadrul acestei procuraturi, neexistând o balanță de procurori și ofițeri pregătiți în altă procuratură care ar avea suficientă pregătire, resurse și curaj să investigheze presupuse cazuri de corupție sau abuz comise de aceste persoane.

În fapt, legiuitorul riscă să creeze, pe termen lung, o instituție „monstru” cu competențe largi, care ar putea deraia de la funcția principală de investigare a criminalității în situația în care nu vor exista alte instituții de aplicare a legii care să echilibreze puterea acordată.

C. Proiectul de lege încalcă multiple principii constituționale

1) *Statul de drept, separarea puterilor în stat și independența procuraturii*

Potrivit Notei informative la proiectul de lege, lichidarea procuraturilor specializate existente și constituirea unei noi procuraturi specializate prin comasarea celor existente, se impune ca urmare al constatării *„mai multor deficiențe ale modului în care unele instituții de drept au acționat/cooperat în procesul de prevenire și combatere a corupției, în special a corupției electorale”*.

În cadrul emisiunii „Cutia Neagră Plus” din 06.02.2025¹ (minutul 16:05), un lider de rang înalt a argumentat necesitatea comasării (lichidării) procuraturilor specializate astfel: *„Eu cred că o fuziune a instituțiilor ar permite CSP-ului să se debaraseze de oamenii care e clar că fac parte din grupări criminale..... Problema este, vedeți, că vetting-ul este întârziat. Noi dacă mai așteptăm jumătate de an, ei au să mai încerce să pună bețe în roate, că poate se schimbă guvernarea și poate se anulează vetting-ul....”*.

Argumentul privind *deficiențe ale modului în care unele instituții de drept au acționat/cooperat în procesul de prevenire și combatere a corupției, în special a corupției electorale*, nu se bazează pe studii complexe, care să conțină concluzii concrete și convingătoare, realizate cu concursul organului de autoadministrare al procuraturii, a organismelor internaționale responsabile de aprecierea activității procuraturilor specializate, precum și experți independenți.

În contrast, creșterea eficienței Procuraturii Anticorupție, pentru anii 2023-2024, este reflectată în rapoartele de activitate și este măsurată după următoarele criterii: *calitatea subiecților investigați, valoarea confiscărilor și rata pedepsei de închisoare cu executare*. În ultimii 3 ani, Procuratura Anticorupție a trimis în judecată 40 subiecți de rang înalt (Președinte, Prim-ministru, ministru, judecători, procurori, etc.), în anul 2024 au fost

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=jvJVMickPOc>

pronunțate sentințe cu amenzi și confiscări de 6 ori mai mari decât anul precedent iar rata de pedeapsă de închisoare cu executare a crescut de la 6% în 2020 la 20% în anii 2023-2024.

După cum este elaborat mai jos, reieșind din aceste criterii, activitatea Procuraturii Anticorupție a fost apreciată pozitiv, ca reprezentând un progres în investigarea corupției la nivel înalt, fapt confirmat prin *Raportul Comisiei Europene din 30 octombrie 2024* și de către *Guvernul Republicii Moldova, prin angajamentul asumat față de Fondul Monetar Internațional, nr. 1-79-13179 din 02.12.2024 semnat de către Primul-ministru, Ministrul finanțelor și Guvernatorul BNM.*

Analizând argumentele care au servit drept temei pentru lichidarea și fuziunea procuraturilor specializate, menționăm că *debarasarea* de persoanele lipsite de integritate și, care poate, unele din ele *fac parte din grupări criminale* este o obligație a statului și este pusă în sarcina organelor abilitate cu astfel de competențe. În diferite perioade, gradul de percepție și lipsă de integritate este diferit. Lipsa de integritate a afectat nu doar procuraturile specializate, însă acest fapt nu poate determina lichidarea unor structuri statale.

Or, lichidarea procuraturilor specializate și retrogradarea prin transferul procurorilor în procuraturile teritoriale, nu sunt de natură să asigure eficiența necesară în rezolvarea problemei prevenirii și combaterii corupției, în special cea electorală. Dimpotrivă, aceste acțiuni demonstrează incapacitatea statului de a anihila acest viciu social prin metode adecvate.

Astfel, *debarasarea* de persoanele lipsite de integritate, este realizată printr-o reformă inițiată în anul 2022 de pre-vetting și vetting, iar eșecul politic de a implementa această reformă, precum și pierderea finanțării pentru vetting-ul procurorilor, nu este un temei de a lichida procuraturile specializate și a scoate întregul corp de procurori din aceste instituții, inclusiv cei integri și profesioniști.

Totuși, în lipsa unor argumente concludente, declarațiile politice rămân, mai degrabă, să consolideze teza unei lipse a temeiurilor de fapt ce ar justifica soluția propusă prin prezentul proiect de lege, iar soluția de lichidare/comasare, tinde mai degrabă să aducă o **ingerință gravă separației puterilor de stat**, prin implicații nejustificate în structura puterii judecătorești și diminuarea autorității acesteia.

Este de reținut, că doar procurorii anticorupție au competența exclusivă de a investiga persoanele cu funcții de demnitate publică, în special: primul ministru, miniștri, președintele parlamentului, deputați, președintele țării și alți funcționari de rang înalt din cadrul puterii legislative, executive și instituției prezidențiale, iar la moment, Procuratura Anticorupție are în gestiune investigații la diferite etape de investigare, în privința subiecților dați prin lege, în competența Procuraturii Anticorupție.

Prin urmare, proiectul de lege, privind lichidarea Procuraturii Anticorupție și înlăturarea procurorilor anticorupție de la investigațiile avute în gestiune, prin transferul în procuraturile teritoriale, **atentează la independența procurorilor și separarea puterilor în stat**, principii consacrate în Constituției.

Mai mult, retrogradarea procurorilor anticorupție prin transferul în procuraturile teritoriale, pe lângă faptul că reprezintă o ingerință în activitatea procurorului și a

procuraturii, reprezintă și o pedeapsă pentru acei procurori, care au avut sau au investigații în gestiune în privința acțiunilor subiecților dați prin lege în competența Procuraturii Anticorupție. Înlăturarea procurorilor din Procuratura Anticorupție prin transferul în procuraturile teritoriale, reprezintă, de fapt, instaurarea unui control politic, asupra noii procuraturi specializate. De altfel, autorii proiectului de lege, nu ar fi prevăzut și, nici nu era necesar, transferul procurorilor care au ocupat prin concurs, funcție de execuție sau conducere, în Procuratura Anticorupție.

Chiar dacă, proiectul de lege prevede, că numirea procurorilor în procuratura specializată nou creată, se face prin Consiliul Superior al Procurorilor, acest fapt, în condițiile actuale, nu reprezintă o garanția, împotriva unui control politic și numirea procurorilor pe criterii politice.

Astfel, componența Consiliului Superior al Procurorilor, reprezintă pârgăhia politicului de a influența cariera procurorilor, mai ales a celor ce urmează a fi numiți în procuratura specializată nou creată. Din 11 membri ai Consiliului Superior al Procurorilor, doar 5 sunt procurori aleși la Adunarea Generală a Procurorilor, restul 6 membri, sunt non-procurori, numiți pe criterii politice.

Acesta este un factor determinat în poziția Consiliului Superior al Procurorilor aferentă ingerințelor politicului în activitatea Procuraturii, având în vedere faptul că, recent, **doar 4 membrii procurori** au reacționat la aceste ingerințe, 1 membru procuror și restul membrilor non-procurori neaderând la acest mesaj public cu privire la echilibrul puterilor în stat și garanția unei justiții independente.²

Deciziile în Consiliul Superior al Procurorilor, inclusiv pe cariera procurorilor, se iau cu majoritate simplă, ceea ce reprezintă 6 voturi din 11. Respectiv, membrii procurori nu au majoritate, iar membrii non-procurori numiți pe criterii politice, au majoritate simplă în Consiliul Superior al Procurorilor și pot decide, câștigătorii concursului la funcția de procuror în procuratura specializată nou creată.

Ca exemplu, este relevant de menționat [sesizarea Procuraturii Anticorupție către Parlament, Ministerul Justiție și Consiliul Superior al Procurorilor din 12 aprilie 2024](#), în care Procuratura Anticorupție a sesizat: *Aplicând prevederile art. 27¹ din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, în perioada august 2022 – noiembrie 2023, practic toate, 80% din propunerile înaintate de Procurorul General interimar Dumitru Robu, au fost respinse de către CSP (8 din 10) și 50% din propunerile înaintate de Procurorul General interimar Ion Munteanu, au fost respinse de către CSP (12 din 24) prin proceduri lipsite total de transparență. Ca urmare, Procuratura Anticorupție a notat: Procesul penal a constatat contravenții în legătură cu promovarea procurorilor de către CSP, ca rezultat a lipsei de transparență în procedurile CSP de a respinge candidați numiți de către Procurorul General pentru funcții de conducere interimare și lacune legislative, și anume art. 27¹ din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, care permite CSP să respingă numirile Procurorului General și să promoveze alți procurori fără asigurarea unei proceduri transparente bazată pe meritocrație și egalitate de șanse.*

² <https://csp.md/echilibrul-puterilor-stat-garantia-unei-justitii-independente> (doar 4 membri procurori au semnat acest comunicat de presă, 1 membru procuror și restul membrilor non-procurori neaderând la acest mesaj public)

În aceeași sesizare, Procuratura Anticorupție a notat: *Lipsa de transparență în procedurile CSP prezintă riscul că aceste abuzuri de putere contravenționale comise de către foști membri CSP ar putea fi repetate în viitor, în lipsa intervențiilor legislative. Astfel de abuzuri au un impact semnificativ, în detrimentul candidaților calificați, selectați și numiți de către Procurorul General în funcții de conducere, care au dreptul fundamental la muncă recunoscut în Constituția Republicii Moldova la art. 43, de a deține o funcție de conducere care oferă o avansare profesională cât și un salariu mai mare. Mai mult ca atât, astfel de abuzuri de putere în cadrul CSP contravin intereselor publice, inclusiv interesul public de a avea o autoritate publică, CSP, care promovează procurori în baza principiilor legalității, meritocrației și transparenței.*

În același timp, sunt inadmisibile orice declarații publice (sau făcute în alt mod) prin care se aduc acuzații grave la adresa unui cerc concret de persoane, care nu sunt probate în cadrul unor proceduri strict reglementate de lege și care astfel încalcă în mod flagrant principiul constituțional al prezumției nevinovăției, consacrat la art. 21 din Constituție.

Declarații de acest gen suscită o percepție denaturată a activității procurorilor vizați, precum și a activității întregului corp de procurori, fapt inacceptabil într-o societate democratică, mai ales când aceste declarații, lipsite de suport factologic, emană de la puterile statului. Aceste declarații ar putea genera îndoieli nejustificate cu privire la soluțiile adoptate de procuraturile specializate lichidate.

Dintr-o altă perspectivă, aceste acțiuni pot fi apreciate drept presiuni ale puterilor legislative și executive asupra puterii judecătorești și, nemijlocit, asupra procurorilor anticorupție, ceea ce constituie o încălcare a independenței sistemului procuraturii, în general, și a procurorilor anticorupție, în particular. Totodată, ele pot genera neîncrederea generală a justițiabililor în justiția Republicii Moldova, prin care fapt se îngreșește accesul liber al persoanelor la justiție, consacrat de art. 20 din Constituție.

Analizând argumentele invocate de către autoritățile publice pentru justificarea lichidării procuraturilor specializate existente și crearea unei noi procuraturi specializate, constatăm lipsa de consecutivitate în acest proces, discrepanța, tendențiozitatea, neargumentarea juridică, științifică, statistică, practică, a propunerilor.

Astfel, argumentarea autorităților a început cu *deficiențe ale modului în care unele instituții de drept au acționat/cooperat în procesul de prevenire și combatere a corupției, în special a corupției electorale*, a continuat cu constatarea *interconexiunii crimelor de corupție la nivel înalt cu grupurile criminale organizate; cu consolidarea arhitecturii instituționale a organelor responsabile de combaterea corupției și se finisează cu debaraseze de oamenii care fac parte din grupări criminale, că vetting-ul este întârziat, că procurorii pun bețe în roate guvernării.*

În alt context, întârzierea vetting-ului și, respectiv, întârzierea evaluării procurorilor anticorupție, nu este un motiv de lichidare a procuraturilor specializate și transferarea tuturor procurorilor în procuraturile teritoriale, în special în situația în care această întârziere nu este imputabilă procurorilor.

Modificările propuse nu se înscriu în bazele conceptuale ale reformei judiciare și de drept în Republica Moldova, care pe parcursul anilor s-a dovedit a fi una coerentă,

echilibrată, argumentată prin analize și investigații multilaterale, modificarea de până acum a structurii procuraturii fiind în câmpul legal și constituțional.

Este inacceptabilă modificarea structurii actuale a procuraturilor specializate pe motive discrepante și tendențioase. Această măsură nu este în concordanță cu principiile statului de drept, puterea legislativă desconsideră principiul separării și colaborării puterilor în stat, enunțat în art. 6 din Constituție și, drept consecință, principiul constituțional al independenței justiției.

2) *Cerințele impuse de Comisia Europeană în situații similare față de alte state*

Exigențele rezultate din practica Uniunii Europene (UE), cu privire la modificările legilor care reglementează activitatea procuraturilor, sunt reglementate printr-o serie de directive și recomandări care vizează asigurarea unui sistem judiciar independent și eficient. Deși UE nu impune legislație specifică în ceea ce privește structura și funcționarea fiecărei procuraturi naționale, există anumite principii și standarde stabilite prin tratatele UE și prin jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE).

Respectiv, art.19 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) –garantează că statele membre trebuie să asigure existența unor instanțe naționale independente pentru a proteja statul de drept și a asigura protecția drepturilor fundamentale. Este esențial ca *modificările legislative care se referă la activitatea Procuraturii, să nu submineze independența acesteia.*

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene la art.47, garantează dreptul la un proces echitabil și accesul la justiție. Independența Procuraturii, ca parte a sistemului judiciar, este esențială pentru a proteja aceste drepturi.

Comisia Europeană, de-a lungul anilor, a emis recomandări pentru statele membre cu privire la modul în care ar trebui să fie reglementată activitatea Procuraturii. Aceste recomandări sunt adresate în special atunci când există îngrijorări legate de independența Procuraturii sau de riscurile de politizare a acesteia.

Mai multe recomandări în acest sens, au fost dispuse prin Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV) aplicat în mod specific pentru **România** și Bulgaria, acest mecanism monitorizează progresele în domeniul justiției, inclusiv independența Procuraturii. Comisia Europeană a emis rapoarte și recomandări specifice, iar schimbările legislative în aceste domenii trebuie să fie conforme cu standardele europene.

Potrivit Raportului Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 25.01.2017³ privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, au fost analizate evoluțiile din România începând din 2007. Raportul este rezultatul unui proces atent de analiză întreprins de Comisie și se bazează pe cooperarea strânsă cu instituțiile din România, precum și pe contribuția societății civile și a altor părți interesate, printre care și a altor state membre.

³ https://anabi.just.ro/storage/uploads/pagini/40/MCV%20Romania%202017-44_ro.pdf

Printre constatările făcute de Comisia Europeană, se menționează despre următoarele: *Practica legislativă de introducere bruscă a unor modificări prin intermediul Parlamentului, scurtcircuitând practica mai bune legiferări și etapa consultărilor și îngreunând sarcina de a demonstra sustenabilitatea cadrului juridic în domenii precum corupția. Este nevoie în continuare să se consolideze aderarea la principiile cooperării loiale între instituții și la principiul respectării independenței sistemului judiciar, după cum se poate vedea din atacurile împotriva judecătorilor și procurorilor exprimate prin intermediul mass-mediei române, fiind necesare mecanisme mai puternice de contracarare a acestora. Deși aceste aspecte nu intră în domeniul de aplicare al MCV, ele au un impact direct asupra capacității de a realiza reformele și, în special, au îngreunat sarcina României de a demonstra că reforma a prins rădăcini perene.*

O altă constatare rezultată din Raportul MCV pentru obiectivul independența justiției, a pus în evidență faptul că, deși a existat tendința ca numirile să se facă din ce în ce mai mult în mod transparent și pe bază de merit, legea numirii procurorilor-șefi și practica punerii ei în aplicare nu sunt suficient de robuste pentru a se *evita o influență politică excesivă asupra numirilor.*

În vederea concordării mecanismului de numiri aplicabil pentru funcțiile de procurori-șefi la bunele practici acceptate, Comisia Europeană a recomandat „*punerea în practică a unui sistem robust și independent de numire a procurorilor de rang înalt, pe baza unor criterii clare și transparente, cu sprijinul Comisiei de la Veneția*”.

O altă recomandare Comisiei Europene care se referă la modalitatea de promovare a reformelor în sistemul judiciar, se referă la faptul că „*în continuarea transparenței și a predictibilității procesului legislativ, precum și pentru a consolida garanțiile interne în materie de ireversibilitate, Guvernul și Parlamentul ar trebui să asigure transparența totală și să țină seama în mod corespunzător de consultările cu autoritățile relevante și cu părțile interesate în cadrul procesului decizional și în activitatea legislativă legate de [...] legile anticorupție, [...], de legile justiției (referitoare la organizarea sistemului justiției).*

Constatări și recomandări similare au fost trecute și în Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 13.11.2018⁴ privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, prin care au fost criticate modificările de ordin juridic și deciziile specifice care au *evidențiat consecințele concentrării puterii în mâinile executivului.* Un prim exemplu îl reprezenta revocarea procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție (DNA). La fel, acțiuni similare procedurii privind procurorul-șef al DNA s-au aplicat și în cazul altor instituții judiciare cheie.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2018:0851:FIN:RO:PDF>

D. Argumentarea autorilor se bazează pe premise false

1) *Lipsa unei legături de cauzalitate între „problema” depistată și soluția propusă*

Forma în care acest proiect este motivat în Nota de fundamentare, este evident că ideea în sine pornește de la o premisă falsă din mai multe puncte de vedere, fapt care face ca legea să nu urmărească scopul pentru care se dorește a fi creată (legiuitorul își propune să taie mâna pentru că doare piciorul).

Așa cum este explicat de autor, ar exista mai multe motive ce justifică apariția unei noi instituții în structura Procuraturii Republicii Moldova, fiind, în opinia autorului, „depistate” carențe în procesul de prevenire și combatere a corupției, în special „corupția electorală”.

Autorul pare a fi să nu țină cont de faptul că Procuratura Anticorupție nu este o instituție abilitată cu aplicarea mecanismelor de *prevenire* a corupției sau a actelor conexe.

În fapt, alte instituții ale statului sunt abilitate cu aceste atribuții:

- **Centrul Național Anticorupție** pentru expertiză anticorupție, testarea integrității și măsuri generale de prevenire a corupție.
- **Serviciul de Informații și Securitate** pentru evaluarea candidaților și titularilor de funcții publice, precum și, nemijlocit, prevenirea influențării proceselor electorale în scopul promovării intereselor altor state, ale entităților anticonstituționale, ale unui grup criminal organizat sau ale unei organizații criminale.

Chiar dacă Nota de fundamentare face trimitere la mai multe documente cu caracter de recomandare, în notă nu sunt reflectate constatări concrete care ar justifica comasarea procuraturilor specializate.

Constatăm, că nici una din motivele ce stau la baza proiectului de lichidare a procuraturilor specializate, nu rezolvă în esență problema și, mai grav, lipsa unor circumstanțe factice care ar indica, chiar și indirect, că structura actuala a sistemului procuraturilor specializate ar constitui problema.

Ori, puterea politică, constată *deficiențe ale modului în care unele instituții de drept au acționat/cooperat în procesul de prevenire și combatere a corupției, în special a corupției electorale*, iar Procuratura în general și, Procuratura Anticorupție în special, **nu are atribuții de prevenire** a infracțiunilor în general și, a corupției, inclusiv a celei electorale, în special. Aceste atribuții de prevenire revin Poliției, Centrului Național Anticorupție și Serviciului de Informații și Securitate.

Astfel, potrivit art. 1 din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, *Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.*

Legea nr. 294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, în art. 9 alin. (4) lit. e) și în art. 11, stipula rolul procurorului în prevenirea și combaterea criminalității, însă prin noua lege cu privire la Procuratură din 25.02.2016, asemenea rol al procurorului a fost exclus.

Spre deosebire de Procuratură, celelalte organe – Poliția, Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate – au fost însărcinate prin lege cu atribuții de **prevenire** și combatere a infracțiunilor.

Legea nr. 320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, la art. 2, stipulează: *Politia este o instituție publică specializată a statului, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin activități de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de prevenire, investigare și de descoperire a infracțiunilor și contravențiilor.*

Legea nr. 1104 din 06.06.2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, la art. 1¹ alin. (1) prevede: *Centrul Național Anticorupție (denumit în continuare Centru) este o autoritate publică autonomă specializată în prevenirea și combaterea corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile.*

Legea nr. 136 din 08.06.2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, inclusiv la art. 3 pct. 3) stipulează: *În scopul asigurării securității statului, al identificării, reducerii sau contracarării vulnerabilităților, factorilor de risc și amenințărilor la adresa securității Republicii Moldova, Serviciul realizează activități de prevenire, constatare și contracarare a infracțiunilor, în condițiile Codului de procedură penală.*

Reieșind din competențele stabilite conform Codului de procedură penală, competența la prevenirea, combaterea și investigarea corupției electorale, nu revine Procuraturii Anticorupție, ci Centrului Național Anticorupție.

Astfel, *de facto*, puterile executivă și legislativă, a constatat deficiențe în activitatea organelor de forță (Poliția, CNA și SIS) responsabile de prevenirea și combaterea corupției, inclusiv a celei electorale, însă lichidează alte organe de drept – Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

În altă ordine de idei, autorul proiectului apreciază că anumite forme de criminalitate hibridă constituie un „*veritabil pericol la adresa securității statului*”, fără a dezvolta care ar putea fi premisa „problemelor constatate”.

La acest capitol, urmează a fi constat că nici Procuratura Anticorupție, nici Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale nu sunt organe ale securității statului.

Potrivit modificărilor operate de către parlament la 01.03.2024 la Legea 619/1995 privind organele securității statului, acestea sunt Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Politiia de Frontieră din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul Vamal.

Conceptul de securitate a statului este definit de Legea nr.618/1995 securității statului, bazându-se pe identificarea pericolelor deosebite asupra securității statului, **depistarea lor nefiind atribuită Procuraturii.**

În această parte urmează a fi subliniat faptul că Serviciul de Informații și Securitate este principala instituție responsabilă autosuficientă în a depista și preveni pericolul deosebit asupra securității statului exprimat prin *influențarea proceselor electorale în scopul promovării intereselor altor state, ale entităților anticonstituționale, ale unui grup criminal organizat sau ale unei organizații criminale* este.

Noua Lege privind activitatea contrainformativă și informativă externă oferă Serviciului competența de a efectua investigații în acest domeniu, iar potrivit art.18 alin.(2) din această Lege: „*În cazul în care în urma desfășurării măsurilor contrainformative se constată că există bănuiele rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni sau pregătirea săvârșirii acesteia, printr-un raport este informat neîntârziat procurorul desemnat în acest sens din cadrul Procuraturii Generale.*”

În perioada electorală, precum și înainte de această perioadă, Procuratura nu a recepționat niciun raport, conform art. 18 alin. (2) din Lege, de la SIS în acest sens.

În altă ordine de idei, autorul proiectului indică asupra unor „constatări” rezultate din audieri parlamentare rezumate la „deficiențe” *ale modului în care unele instituții de drept au acționat/cooperat în procesul de prevenire și combatere a corupției, în special, a corupției electorale, fără însă a specifica dacă aceste constatări ar viza activitatea ineficientă a procuraturilor specializate, or astfel de constatări nu au avut loc.*

O altă premisă falsă de la care pornește acest proiect este înțelegerea greșită a competențelor procesuale la investigarea infracțiunilor de corupție, în special, după cum punctează autorul proiectului, a corupției electorale, motivul invocat fiind: *interconexiunea corupției cu crima organizată.*

În acest sens, merită a fi amintit că Parlamentul Republicii Moldova a scos din competența Procuraturii Anticorupție, investigarea cazurilor de corupție electorală, atribuind exclusiv această competență Centrului Național Anticorupție.

De altă parte, problema interconexiunii corupției cu crima organizată a fost mereu recunoscută în Republica Moldova, reieșind din faptul că, [Codul penal din 2002](#), a prevăzut infracțiuni de corupție și celor conexe cu agravanta „*în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale*”, inclusiv la infracțiuni de corupere pasivă (art. 324 alin. (3) lit. c)), corupere activă (art. 325 alin. (3) lit. b)), trafic de influență (art. 326 alin. (3) lit. b)), abuz de putere (art. 327 alin. (3)) și mult altele.

Codul de procedură penală deja delimitează competența Procuraturii Anticorupție de a PCCOCS, fiind date în competența Procuraturii Anticorupție a infracțiunilor de corupție și conexe comise de un grup criminal organizat sau organizație criminală sau în interesul acestora – de exemplu: art. 324 alin. (5) lit. b); art. 324¹ alin. (3) lit. c); art. 181² alin. (5) Cod penal, etc.

Conform art. 270² alin. (1) pct. 5), *PCCOCS exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave săvârșite de un grup criminal organizat în sensul art. 46 din Codul penal, cu excepția celor menționate la art. 269 și art. 2701 alin. (1) din prezentul cod.*

Totodată, potrivit art. 271 alin. (9) Cod de procedură penală *Conflictul de competență între procuraturile specializate se soluționează de către Procurorul General în conformitate cu prevederile prezentului cod.*

Pe parcursul activității Procuratura Anticorupție a investigat și a trimis în judecată mai multe cauze penale ce tratau, din punct de vedere al calificării, această situație (ex. dosarele din grupul „Frauda Bancară”, finanțarea ilegală a activității partidului politic „Șor”, dosarul „Interpol” etc.). În unele dosare au fost deja pronunțate sentințe de condamnare, iar rezultatele au fost comunicate Comisiei Europene.

Autorul proiectului a reușit să identifice un singur exemplu la nivelul UE unde componentele clasice ale corupției și criminalității organizate sunt investigate de o singură procuratură – USKOK (Oficiul Procuraturii pentru combaterea corupției și criminalității organizate) din Croația. Ceea ce nu a fost luat în calcul este că USKOK a fost creată în anul 2001, iar Croația a început procesul de aderare în 2003, devenind membru al UE în 2013.

În fapt, practica UE tinde să încline mai mult spre parchete specializate anticorupție, cu anumite componente de combatere a fraudelor economice cu fonduri publice (modelul Procuraturii Anticorupție din Republica Moldova).

Mai mult, în anul 2022, activitatea parchetului Bulgar, care avea aceleași competențe „mixte” pe care și le propune autorul proiectului, a fost considerată inefficientă, parchetul fiind desființat, inclusiv sub presiunea constatărilor Comisiei Europene.

Crearea unei procuraturi noi în plin proces de aderare nu doar că va îngreuna acest proces ci și ar putea să creeze piedici serioase pentru aderarea Republicii Moldova la UE.

2) Progresele și rezultatele Procuraturii Anticorupție sunt apreciate de Comisia Europeană și alte organizații internaționale

În [raportul său din 30 octombrie 2024](#), Comisia Europeană a apreciat că „Moldova are un anumit nivel de pregătire în lupta împotriva corupției și a realizat unele progrese în lupta împotriva și prevenirea corupției. Țara și-a îmbunătățit bilanțul în lupta împotriva corupției.” Mai exact, pe baza informației furnizată de Procuratura Anticorupție lunar cu privire la rezultatele instituției concrete, Comisia Europeană a remarcat: „Bilanțul în lupta împotriva corupției s-a îmbunătățit. În ceea ce privește combaterea corupției la nivel înalt, 18 subiecți de rang înalt au fost trimiși în judecată în 2023, inclusiv opt actuali și foști deputați ai Parlamentului. Aceasta este o creștere bună în comparație cu cei 13 subiecți de rang înalt din 2022.”

În cazuri particulare, înalții oficiali europeni au apreciat activitatea Procuraturii Anticorupție la investigarea unor cauze penale concrete, inclusiv în momente istorice pentru Republica Moldova, cum ar fi aprobarea cadrului de negocieri între Republica Moldova și Uniunea Europeană.⁵

În continuare, după realizarea screening-ului bilateral pe capitolul 23 care a avut loc la data de 15 octombrie 2024 la Bruxelles, reprezentanții Comisiei Europene au recomandat în mai multe rânduri capacitatea Procuraturii Anticorupție ca structură specializată în combaterea corupției la nivel înalt, recomandări neglijate de către puterea legislativă și executivă.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_24_2726

3) *Guvernul Republicii Moldova apreciază rezultatele Procuraturii Anticorupție față de organizații internaționale*

La data de 20 octombrie 2024 și 3 noiembrie 2024, în Republica Moldova, au avut loc alegeri prezidențiale și concomitent, referendum republican.

După aceste scrutine electorale, în legătură cu care puterea legislativă critică activitatea organelor de drept responsabile de prevenirea și combaterea corupției, în special celei electorale, la data de 02 decembrie 2024, Guvernul Republicii Moldova, în persoana Primului-ministru, Ministrului finanțelor și Guvernatorului BNM au semnat angajamentul asumat față de Fondul Monetar Internațional, nr. 1-79-13179 din 02.12.2024, prin care, au prezentat și recunoscut progresele Procuraturii Anticorupție în investigarea corupției la nivel înalt.

Astfel, potrivit pct. 35 din memorandum, Guvernul recunoaște, că *Măsurile anti-corupție sunt axate tot mai mult pe combaterea corupției la nivel înalt și recuperarea bunurilor infracționale. În primele 9 luni ale anului 2024, Procuratura Anticorupție a transmis în instanță 43 cazuri bazate pe rezultatele investigațiilor proprii, a obținut 121 sentințe vizând 174 persoane în prima instanță, inclusiv amenzi și ordine de confiscare în valoare totală de peste 63 milioane lei, cifră cu mult mai mare decât în anii trecuți (8,6 milioane lei în 2020, 10,6 milioane lei în 2021, 17,1 milioane lei în 2022 și 12,5 milioane lei în 2023). Sentințele de rezonanță pronunțate în 2024 includ sentința de detenție pe 10 ani a unui fost președinte de bancă implicat în fraudă bancară, sentința de detenție pe 10 ani pentru acte de corupție a unui judecător, sentința de detenție pe 6 ani pentru acte de corupție a unui fost președinte a Parlamentului și sentințe de recunoaștere a vinovăției pe cazuri multiple ce vizează foști judecători care au fost implicați în schema de spălare a banilor, numită „laundromat-ul rusesc”.*

Mai mult, conform pct. 31 și 33 din memorandum, Guvernul se obligă: *„asigura suficiente capacități, resurse și competențe legale Procuraturii Anticorupție, astfel încât să-și poată realiza funcțiile de depistare, anchetare și urmărire penală eficientă a cazurilor de corupție la nivel înalt. Procuratura Anticorupție va fi asigurată cu personal suficient, cu ocuparea a cel puțin 70 la sută din posturile de procuror și 70 la sută din posturile de ofițer de investigație (inclusiv ofițerii de caz) (criteriu de performanță structural nou, 31 martie 2025). În decembrie 2024, vom asigura Procuratura Anticorupție cu spații funcționale separate.”*

Aceste circumstanțe de fapt denotă indubitabil situația că proiectul de Lege urmărește alte scopuri decât cele declarate, ceea ce face Legea să devină neconstituțională de la bun început.

Cu respect,

**Procuror-șef
al Procuraturii Anticorupție**

Veronica DRAGALIN